

Debrecen 1901
247 01

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		Helyben:	
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 " "	Fél évre . . . 5 " "	Fél évre . . . 5 " "	Fél évre . . . 5 " "
Negyed évre . . . 2 " "	Negyed évre . . . 2 " "	Negyed évre . . . 2 " "	Negyed évre . . . 2 " "
Egy óra . . . 1 " "	Egy óra . . . 1 " "	Egy óra . . . 1 " "	Egy óra . . . 1 " "
Egyes szám ára 4 fillér.		Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Házasbásos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szövegre 4 fillér.

A létesítendő sertés consum piacról.

(A t. városi tanács figyelmébe.)

Azért ajánlom jelen közleményemet a t. tanács figyelmébe, mivel úgy hiszem, hogy nemsokára e kérdéssel fog kelleni foglalkoznia. Elmondom tehát bevezetésül, hogy mi az a consum piac. Sertés consum piac létesítésének az a célja, hogy nagyobb városoknak sertéshussal történendő elmezését könnyűvé tegyük, azért megengedik, hogy ilyen piacokra, sertés betegségekkel fertőzött községekből is szabad minden engedély nélkül szállítani és ott kizárólag levágásra eladni. Előnyös tehát első sorban, az elzárt községeknél, mivel sertéseik bármily viszonyok között is, az ilyen piacra elszállíthatók; előnyös az ilyen piacot fenntartó városra is, mivel rendszerint rendelkezik elég anyaggal, élelmezésének fedezéséhez.

Szükséges-e Debreczennek ilyen consum piac? Határozottan nem. — Debreczen nem fog soha zavarba jönni, ha a sertéshus kereslet meg is készsereződik, mivel az itteni productio

nemcsak a mi élelmezésünkre elég, hanem még fölöslegünk is van. Nagyon természetes, hogy Bpestnek ilyen piac létesítéséhez fontos oka volt, fontossá válhatik, talán még egy-két városnak is az országban, a melyek inkább ipari vagy kereskedelmi jelleggel bírnak, de ezen, beláthatlan időig gazdasággal illetve őstermeléssel foglalkozó városnak, nem lesz szüksége ilyen piacról, mivel nincs is oka félni, hogy közlélelmezése — ilyen piac hiányában — fennakadást szenvedjen. Luxusból megteremthetik tehát ezt a vásárt, de a szükség nem diktálja. Még ha igen olcsón jutnánk hozzá, akkor nincs is ok, hogy elzárkózzunk előle, mivel nálunk, ez fontos tényező nem lesz és ennek az inkább hangzatos, mint practicus ujjításnak, se osztó, se szorzó szerepe nem lesz. De arra alig van kilátás, hogy olcsón rendezzük ezt be, a miniszterium olynemű követelésekkel fog előállani, ennek a megteremtésénél, hogy a városra, ebből eredhető előnyei, elenyészően kicsinyek lesznek, a befektetett tőkéhez képest.

A földmívelési miniszterium állategészségügyi osztálya, igen bőkezű,

mikor a városok állategészségügyi intézményeit felülbírálja. Hogy ezt példával illusztráljam, főlemlitem a vágóhidak építésénél követett eljárását. Ha valamely város építendő vágóhidjának a terveit e miniszteriumnál bemutatja, nem elég az, ha jó és czélszerű vágó kamarákat szándékoznak építeni, hanem szinte utasítják a városokat, hogy lássák el a vágóhidakat hűtő kamarákkal és jéggyárakkal.

Már pedig ez a más zsebében üzött gavalléroskodás a vágóhidak építését két háromszor oly drágává teszi és kezelése tizszer annyiba kerül, mint ezek nélkül. S mi szükség van a vágóhidakon a hűtő és jéggyárakra? A vágóhid intentiója, hogy a levágás alá kerülő állatok kifogástalanok legyenek, de nem a hűtés és jégkészítés. Ha Hamburg vágóhidja el tud lenni hűtő nélkül, akkor a magyar városok is tudják azt nélkülözni és néhány város ezt szívesen nélkülözte volna is, mivel ezt a berendezést drágaságánál fogva nem bírta; de a miniszterium ezt oly utasítólag javasolta, hogy beleharapott a savanyu almába. Eredményében vesztett sokat, de nagyon so-

Az álmosdi harangok.

Vén torony, vén templom,
 Vén harangok búgnak
 Öreg hívő lelkek templomba indulnak.
 Öreg a pap is már;
 De felpeszsdül vére
 Hogyha arra gondol, hogy ebbe az öreg
 Vén templomba volt az ő keresztelője.

Uj torony, uj templom,
 Uj harangok búgnak,
 Ifjabb hívő lelkek templomba indulnak.
 Ifjú a pap is.
 Az öreg már régen
 Meghalt, s a vén harang siratta utólszor,
 S azt is kicserélték még azon a télen!

Miskolczi Sándor.

Sipulusz — a választásáról.*

Irta: **Bihari Imre.**

Mi ujságírók valamennyien — s aligha csalódom — leginkább örülünk Sipulusz megválasztásának. Meg is mondom az okát.

* A Benedek Elek lapjából, a Magyarországból vettük át ezt a kedves tárczát, melyben a tárczairó a derék nánási hajduk követjével Rákosi Viktor képviselővel beszéltem a választásáról. Ugy hisszük a hajdu földön mindenütt örömmel olvasnak a nánási követről.

Van is, volt is a képviselőházban mindig ujságíró elég, de mi türes-tagadás, ezekről a jó urakról többnyire csak úgy beszélhetünk, mint volt t kollégákról, mert a zsurnaliszta mázat hamar lemosta róluk a politika.

Egyetlen kivétel eddig Vészi József. Ő megmaradt a törvényhozó teremben is annak, ami volt az irói karzaton: ujságírónak. A ki bent is megvédte a hírlapíró és a hírlapok érdekeit, akár tetszett, akár nem tetszett közelebbi vagy távolabbi politikai barátainak.

Nos, Vészinek méltó társa lesz Rákosi Viktor.

Nagy várakozásokat is fűznek parlamenti szerepléséhez nemcsak az ujságírók, de a képviselők is.

Akik őt közelebről nem ismerik, azok az ő szereplésétől humoros, pajzán előadásokat várnak, a ki mindig készen áll majd mulattatni a Házat.

Nos, ezek a jó urak csalódni fognak, mert Rákosi Viktor a igha lesz a t. Házban — Sipulusz.

E kis bevezetés után pedig hadd mondjam el az ő saját elbeszélése nyomán, hogyan lett meg képviselőnek.

— Eleitől fogvást — beszélte Sipulusz — rendületlenül biztam az én derék hajduimban. Ellenjelöltem most nem volt, de tiz év óta annyi választási küzdelmen

mentem keresztül, annyi csalódásban volt részem, hogy nem tagadom, az utolsó pillanatig drukkoltam, nem lép-e fel valaki az utolsó órában ellenem. Szinte hihetetlennek tűnt fel nekem, hogy most egyszerre minden háboruszkodás nélkül nyujtják át nekem a mandátumot, amelyért becsülettel küzdöttem két választáson át.

A választás napját megelőző éjjel nem tudtam aludni. Mint mikor ölyvek keringenek az áldozat felett, úgy vettek körül az aggodalmas gondolatok: hátha mégis! . . . Az utolsó pillanatban! . . . Az ördög nem alszik!

Aztán más is bántott. A választási mozzalmak alatt tartottam vagy 200 beszédet és most, amikor arra gondoltam, hogyan fogom megköszönni a mandátumot, egy árva gondolat sem jutott eszembe. Csak ennyit ismételttem:

— Tisztelt polgártársaim! Amikor e mandátumot átveszem . . . átveszem . . . meg vagyok hatva! . . . Meg vagyok hatva! . . .

Megrémültem. Hiszen így Kassai Vidor beszél a Liliben, holott sem Kassai, sem Hypotese márkí, se n a Népszínház tagja nem vagyok.

Kábultan ébredtem fel és szórakozottan háromszor megreggeliztem. Szerettem volna megkérdezni, hogy van-e ellenjelöltem, de nem mertem. A háziasszony kis leány-

kat, az illető város közönsége, de nyert az esslingeni (németországi) gépgyár. Vesztett a közönség, mivel az ezáltal megdrágult vágóhídi díjakat csak a fogyasztó közönség fizeti meg és a városok is igen rossz üzletet csinálnak, mivel az ilyen hűtő állandó működése ezeket emészt föl kezelési költségben. Ez a számítás nélküli rendelkezés egyik szülő oka, hogy hustermeink a világi piacon nem dominálhatják azt a tág teret, a melyre termelésünknel fogva hivatva lennénk. A külföldre szállító iparosok leginkább nagyobb városokban laknak, és itt oly terhek sulyosodnak iparukra (magas fogyasztási adó, magas vágóhídi díjak), hogy feldolgozott áruja oly drágába jön neki, hogy a versenyt föl nem veheti.

Azért állítottam párhuzamba a sertésconsum vásárt a vágóhidakkal, mivel ellehetünk készülvén, hogy a miniszterium itt is bizonyára többféle nélkülözhető, költséges sallanggal fog előállani.

A „mészárosok és hentesek“ lapjából értesülünk, hogy „a debreczeni hentesek egy kis töredéke, Dobieczy Sándor orsz. képviselő ur és Leidl Emil m. kir. állatorvossal szűkebb körű értekezletet tartottak egy ilyen piac létesítése tárgyában. Egy ilyen értekezlet megtartására bizonyára jogosultak az illető urak, csak a határozatukat tartom igen különösnek és kiskorú cselekedetnek. Idézem a határozatot. Az értekezlet hosszabb eszmecsere után elhatározta, hogy felkéri Leidl Emil állami állatorvost, hogy a con-

sumvásár dolgára vonatkozó kérelmüket juttassa a föld. miniszterium elé. Együttal megkérték a jelen volt Dobieczy orsz. képviselőt, hogy a föld. miniszteriumnál járjon közben, hogy ügyük mielőbb elintézését nyerjen.“

Tudtommal egy ilyen piac létesítéséhez első sorban pénz kell és ha a miniszterium akarja ennek a költségeit viselni, akkor ez a megkezdett út helyes; de a miniszteriumnak erre pénze nincsen, hanem erre előlegez Debreczen város közönsége és akkor talán első sorban és minden további lépés előtt, előbb talán Debreczen város tanácsát, Debreczen város állategészségügyi hatóságát, Debreczen város köztörvényhatósági bizottságát kellett volna megkérdezni, hogy mi a véleményük és szándékuk e tárgyban. Még előértekezletnek sem volna helye, hogy a hatóság bele ne vonassék.

Hiszzen az értekezlet azt a színezetet adja, mintha a nevezett urakat azzal a czélzattal bocsájtották volna el, hogy hassanak oda a miniszteriumban, hogy egy ukázban parancsolják meg Debreczennek a consum vásár megteremtését. Igen épületes dolog, hát az önálló t. h. jogu városoknak ilyen ordert lehet adni? Ugy hiszem, hogy itt annyi szerepe van ebben a dologban a miniszternek, mint a vőfélynak a lakodalomban. Ha Debreczen város közönsége, első sorban tanácsa, ezt az egész ügyet mellőzhetőnek jelzi, akkor talán hiába volt a miniszteri protekció, keressék tehát a consum piacot terelő urak első sorban itt-

hon a támogatást és akkor talán egy egész lóugrással közelebb jutottak nagyon is mellőzhető tervükhöz.

Steiner Jakab.

A lelenczház ügye.

Minden népnek életképességét az a viszony tünteti fel legszembeeszköbben melyel a halálozási és születési számok egymáshoz aránylanak és pedig hogy matematikai kifejezéssel éljek, fordítva aránylanak, mert minél kisebb a halálozási és minél nagyobb a születési szám, annál kézzelfoghatóbb a nép életképessége is.

És ez nagyon természetes.

A népek nagyságának az erkölcsi tisztaság és az anyagi jólét képezik legfőbb alapját, már pedig e kettőt mi sem tükrözi hibebben vissza mint a születések aránylagos száma. Hisz csak nem régiben hallottuk a grand Nationnak vészkiáltásait, melyel megkisérelte az erkölcsében romlott francia népet felvilágosítani arról, hogy mily nemzeti veszedelmet hord méhében a gyermektelenségre való igyekezet.

Csak pár hó előtt járta át futótüzként hazánkat is az a kétségbeejtő hír, hogy a magyar alföld tősgyökeres magyar népének szaporasága, a gazdasági viszonyok rosszabbra fordultával — mennyire alászállott. Ott tehát az erkölcsök sülyedése vezetett arra a sajnálatra méltó eredményre, mit itt az anyagi viszonyok rosszabbodása idézett elő, ti. a születési coefficient kisebbedését.

Másrészt ugyanezen okok képesek a halálozási coefficient nagyobbodását is előidézni.

Mennél műveltebb, felvilágosodottabb és gazdagabb valamely nép, annál fogékonyabb a tudomány, az egészségtan ama vívmányai, a társadalmi egyesületek amaz intézményei iránt, melyek mindannyian az egészséges ember-anyag eme legfontosabb nemzeti kincs — megőrzését, a megbetegedettek, az elhagyottak gyámolítását célozzák. A művelt nyugoti népeknek állama és társadalma már régen összeforrott akkor, a mikor az emberanyag megővására volt szó, mi magyarok, azonban még mindig igen messze mögöttük kullogunk, pedig mindenki beláthatja emez egyszerű szavak nagy igazságát, hogy „oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is megkellene kegyelmezni,“ hogy nekünk magyaroknak a kik teljesen elszigetelten, minden rokonság nélkül állunk Európa népeinek tömkelegében, kettőzött erővel kellene törekednünk mindent elkövetni, hogy a hol csak lehetséges, a társadalom melengető jószívűségének, az állam hatalmának, az orvosi tudomány minden vívmányának igénybevételével megmenthessünk csak egy lelket is a magyar hazának, „mert hisz mi „oly kevesen vagyunk.“

És mindezen általánosan tudva lévő megszorító helyzetnek dacára is, kétségbeejtő valóban az a szörnyű indolentia, melyet a mi társadalmunk az egész-

kájával, a Nusival mulattam. Egyszerre csak hirtelen hozzafordultam és kértem tőle:

— Nusika, nem tudja, van ellenjelöltem?

— Nincsen Rákosi bácsi! — felelt az nagyfontoskodással. — Tudom, hogy nincs.

— Hala Istennek!!
De hol van még a 8 óra, fél 9! Addig még sok baj lehet.

Végre kilencz óraker őriási, viharos éljenzés hangzott el a lakásomig.

— No ez már jót jelent! — gondolám. Egyszerre négy trombitás banda fujja teljes erővel:

„Isten áldd meg a magyart“

Majd a Kossuth nótát.

Az én választóim lelkesedése határt nem ismert. Megvagyok választva! — és hirtelen elfogott a szónoklasi láz.

Eljöttek értem. Amikor a választók megláttak, kalapjaikat lengették, a zászlókkal tisztelegtek és valóságos üdvözlésgang hangzott fel.

Átvettem a mandátumot. Felállottam egy asztalra és tartottam olyan háromnegyed órás beszédet, hogy a derék hajduk és hajdu asszonyok körülfogtak, virágokkal halmoztak el, éljeneztek.

Mondhatom uraim, életemben még soha ilyen meleg érzés el nem fogott.

Arra gondoltam:

— Istenem! Hogyan fogom meghálálni ezt a nagy szeretetet?! Vajh' sohase csa-

lódna bennem ez a sok ember, akik annyit várnak tőlem!

S azután a tehetősebb gazdák lakomákat csaptak és mindenikhez el kellett mennem. El is mentem. Éjfélig vagy 72 házban fordultam meg, ergo 72 beszédet tartottam 24 óra alatt.

Másnap elutaztam.

Debreczenben találkoztam öt év előtti képviselőjelölt ellenfelemmel.

— Gratulálok, Viktor! Most olvasom.

— Köszönöm. Én is üdvözöllek.

— Mihez?

— A képviselőségedhez.

Az én volt ellenfelem lehajta a fejét s olyan hangon, a hogy Jászai Mari beszél a görög tragédiákban, ezt mondja:

— Megbuktam! Erőszakoskodás, barátom, erőszakoskodás.

Ekkor vettem észre, hogy egy gyászfátyollal körülvevett pörköltet eszik és sötét fekete sört iszik hozzá.

Valami sajtószerű érzés fogott el ismét. Ime! Öt év előtt én rajtam gázolt végig egy erőszakos választás. A katonaság tüzelt, emberek estek el, holtak és sebesültek maradtak a választás csataterén s akkor is találkoztam vele itt. Ő diadalmasan, győztesen, én elcsüggedve, elkeseredve! És most én győztem s ő bukott el! És még erőszakot emleget!

Ez a — nemezis.

Isten étesse az én derék hajduimat!

ségi, jóléti és jótékonyági intézményekkel szemben mutat.

Csak pár éve annak, hogy a fehér kereszt egylet belátva, mennyi ártatlan emberélet esik évente a halál áldozatául csak azért, mert a sors különös szeszélye folytán törvénytelen gyermekként jött a világra, — s hogy nálunk a lelencügy mily elhagyott állapotban van, az államot és társadalmat híván segítségül, széles Magyarországon megindította a mozgalmat eme szerencsétlen elhagyottak megmentésére. Actiójában a cél remessége, a jótékonyág, emberbaráti szeretet és hazafiság eszméi által vezéreltetve a fővárosban és nagyobb vidéki góczpontokon gyermek meuhelyet létesített és megkezdte csekély eszközökkel bár, de annál több ambícióval a gyermek mentés nehéz, de áldásos munkáját.

Hogy e téren mit ért el, hány honleány és hány honpolgárt mentett meg e rövid idő alatt a hazának, azt a főváros környékén egy időben oly nagyon is divó „angyalcsinálás” mesterségének teljes pangásán kívül fényesen mutatja a statisztika.

Ma az egylet 12.000 gyermeket tart gondozása alatt. És hogy mit jelent ez? Azt csak akkor foghatjuk fel ha tudjuk, hogy pl. Aradon hol ezelőtt 1000 egy éven aluli gyermek közül 50, 1000 hét éven aluli gyermek közül 25 halt el, ma az ottani lelenczház által gondozottak közül csak 10 esik a halál áldozatául. Pedig 480 létszám mellett ez évente 100—120 lélek megmentését jelenti Kassán hol a lelenczháznak szülészeti osztálya is van, 843 gondozott lelencznél az 1 éven aluliak halálozási coefficientse 17,4%, a 7 alattiaké 3,2%.

Szegeden 503 létszám mellett az 1 éven aluliak közül 14,9%, a 7 éven aluliakból 3,45%-ot tesz ki az az arányilag kis csapat, melyet daczára a jó ápolásnak, ruházásnak, az egylet különösen női tagjai által gyakorolt lelkiismeretes ellenőrzésnek és bármikor rendelkezésre álló orvosi segedelemnek sem sikerült az elpusztulástól megmenteni.

Legszembetűnőbb azonban az elért siker itt a mi szomszédunkban a Nagyvárad-i gyermekmenhelynél, a hol az általa gondozott 1329 gyermeknél csak 7% a halálozási coefficientse, akkor amikor a város többi gyermekénél több mint 20%.

És mi itt az ország egyik legnagyobb városában még mindig tétlenül nézzük, hogy miképen működnek még a sokkal kisebb városokban is (Szombathely, Szabadka, Rimaszombat, Nagy Szőlős, Munkács, Gyula) ezen áldásos intézmények, miképen járnak jó példával elől, a nemzetiségi városok a magyar nép ezreinek a megmentésében, és a mi társadalmunk még mindég alszik, és nem érez magában elég lelki erőt a követésre, ott a hol tulajdonképp az uttörés munkája illette volna meg.

Csak szalmaláng lett volna az a tűz, mely ez év elején egy pillanatra mintha egy szebb jövő reményének színében világitotta volna meg e jobb sorsra méltó ügyet? Azóta ismét vissza estünk régi lethargiánk-

ba, melyre úgy látszik e nemes város ős időktől kárhóztatva van!

Ébredj nagy álmaidból . . .

Dr. G.

Kenyér helyett koldusbot.

(—c) Mikor a bibliabeli Jób legrette- netesebb kínjai között vergődött s elfordult tőle minden földi leny, megjelent előtte a fájdalom örületében a kísértő és azt mondta neki:

Átkozd meg az Istent és halj meg!

Triviális és erős példa, de ugyanez történt meg most — modern felfogásban a hivatalnoki kar legszerencsétlenebbjeivel: a díjnokokkal. A nyár elején nagygyűlést tartottak. Panaszukkal a miniszter és kormány elé járultak. Megmutatták nyomorult helyzetüket, feltárták a végtelen s elviselhetetlen helyzetet, segítségért, jóakarattért könyörögtek.

S a válasz meg is jött. Ime, nemsokára. Teremt is gyógyírt a panaszkodók számára, hogy attól ugyan jajgathatnak, míg el nem fáradsz.

Azt mondja, illetve gondolja:

Ugye keserves dolog a díjnoki sor. Adok jó tanácsot: ne legyetek díjnokok. S hogy ne maradjon ez meddő tanács, rögtön segít is.

Január elsejétől száz díjnoki állást beszüntet az igazságügyminiszter. Ez csak elég szép, most már nem mondhatja az illető, hogy ő éhez a díjnok, legfeljebb azt, hogy éhenhalt koldus!

A rendelet szerint ez takarékosági szempontból történik. Azt híhetné valami laikus ember, hogy Magyarországon a díjnoki állás valami fényesen díjazott hivatal, hogy az állam háztartás épen ezen takarékoskodik. Nos hát az alapon csalódik, aki azt hiszi. Mert a díjnoki fizetés a zsákhordó és a közműveség díjazása között leteg.

Már egy szobafestő ennyiért nem dolgozik.

S dolgozni kell annyit, amennyit egy ember erőfeszítéssel el tud végezni. Ha pedig a szerencsétlen a kitűzött átlagot elvégezni nem tudja, levonják a napidíjból, ha látják is, hogy félholt beteg dolgozik is az a szerencsétlen.

S mikor ezek kimerik nyitni szájukat, hogy segítségét kérjenek, ilyen választ kapnak:

Átkozd meg a kormányt és halj meg!

Mert, hogy mit csináljon az a szegény állásától megfosztott, esetleg családosember a tel közepén, arra valószínűleg nem tudna választ adni még az az ur sem, kinek fejében megfogamzott ez a rendelet!

Csofatos! A parlamentben egy elejtett sérelmes szó miatt vihar támad s az ország sajtója három hétig csak úgy zug a zivatartól. Egy primadonna kérdés képes lázban tartani hetekig a közvéleményt, a lelkes ifjuság évek hosszú során át tombol a felekezeti izgalomtól, de mikor száz meg száz tanult ember és családapának létezése forog kockán, akkor csak annyit sem foglalkoznak, mint egy arculütött diák becsületbeli ügyével.

Vártuk és reméltük teljes bizalommal, hogy a kormány gondoskodása nem fog elfordulni ezektől a szegény emberekről és segített állapotukon. De azt, hogy a segítség helyett kidobjanak tél közepére száz családot a nyomorba, ezt gondolni nem mert senki sem!

Ez igazán meghaladja véges emberi elmenket.

Miniszter ur! Az ön hivatalának címében ott van, hogy igazságügyi, legyen ebben az esetben igazságos. Mert amilyen erős a hitünk, hogy az a körülbelül tízezer korona megtakarítás nem sokat lendít az állam kocsiján, — éppen annyira bizonyosak vagyunk, hogy tízezer korona megtakarított pénz száz ember szájából kiveszi a kenyeret. Száz család fogja átkozva emlegetni azt, aki kiverte az utcára őt. S nem lesz csodálatos, ha akad, e száz ember közül sok, ki majd követ ragad kezébe s a jó módú fényes ablakán be-
vágja!

Nesztek, kenyér!

Miniszter ur, öntől segélyt kértek és nem koldusbotot.

Délutáni levél.

(A Szatyai bácsi siremlékéről.)

Nem gondolom, hogy a debreczeni polgárság nagyjából is úgy vélekedik, mint egyik dúsgazdag polgártársunk, a ki midőn fölkeretett, hogy bizonyos nagy művész siremlékére adományozna, mondá:

— Hászen a mig ilt, mir' nem rakott félre a siremlikire . . .

Nem gondolnám, hogy ez a szűkkeblű felfogás általános volna Debreczenben. Találatnak itt oly kedves, szerető és halás szívek, a kik nem felelték el, akik legkedvesebb emlékeik közé zárva őrizik a magyar szinpad és különösebben a debreczeni szinpad alig pár hó előtt sirbadólt ős erős alakjának és a nemzeti színészet lángeszű, romlatlan magyar, eszményeiért bármely áldozatra kész, őseredeti vezető művészenek, idősb Szathmáry Árpádnak, a közönség, a barátai, a pályatársai által szeretve-szeretett és csodált igénytelen, soha nem tolakodó és nem tüntető Szatyai bátyáknak a nem közönséges lényét

Nem gondolnám, hogy kedves barátjával, az uttörők önzetlen júdeálistusával telt lelkű kiváló művészszel és kiváló emberrel szemben szűkkeblű, hálátlan, feledékeny lenne a magyar közönség, de különösebben a debreczeni színház járó közönség, mely hosszú évek során oly sok este hódolt tapsolt, ünnepelt ezen ragyogó szinpad tethetség előtt, a ki a szinpadon kívül is a polgárságnak mindig kedvelt őszinte, igaz barátja volt.

Épen azért hívó szavaimmal ébresztgetem a közönséget, a Szatyai bácsi szeniális művészetének egykori rajongó ünneplőit, hódolóit, nagy művészetének ezer és ezer tanuját, tegyék lehetővé, hogy emlék nélkül ne gyöpösödjék be e kiváló nagy magyar művésznek és becsületes törekvésű magyar erőnek a budapesti kerepesi temetőben asott sirhalma.

Értesülesem szerint Debreczenben már ez idő szerint is gyűjtének a halás tisztelők — magán uton — a felejtethetlen magyar színész és jóbarát siremlékére, de — mától — adományokat lapunk is elfogad, nyugtáz közvetít a Budapesten székes magyar színész egyesülethez, a mely bajtársi egyesület a mozgalom élére állott, hogy megfelelő em-

lékkövel jelöljék meg a nemzeti eszmények kiváló katonájának sirhantját.

Nem gondolnám, hogy e felhívó szó a pusztában hangzana el és sikerekre nem vezetne.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Erzsébet királyné.

Évről-évre siratgatunk,
Évről-évre áldunk téged.
Évről-évre jobban érzi
Szívünk a nagy veszteséget.

Nem vigasz, hogy évről-évre
Fényesebb, dicsőbb emléked...
Ez emlék mindig fehérebb,
Ez a gyász mindig sötétebb!

G. I.

A b.-ujvárosi fősolgabíró fegyelmi ügye.

Mint ösmeretes a b.-ujvárosi járás fősolgabíróját, Ferenczy Eleket a fegyelmi választmány ezer korona legmagasabb fokú pénzbüntetésre ítélte, Ferenczy az ítélet ellen felebbezett a közigazgatási bizottsághoz, de az is helybenhagyta az ítéletet. Ujabb telebbezés folytán a belügyminiszterhez került az ügy s a miniszter az ítéletet teljesen megsemmisítette és elküldötte a közigazgatási bizottsághoz. Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta a miniszter leiratát és azt határozta, hogy ítéletét fentartja, — új vizsgálatot nem eszközöl és azt a határozatát az összes okmányokkal együtt visszaküldi a miniszterhez. A napokban küldték fel a miniszternek ezt a határozatot és most a megyeházán nagy érdeklődéssel várják, miként dönt a miniszter ebben a csiklandós ügyben.

A közgyűlés előkészítése.

Ma délelőtt a városházán Degenfeld József gróf főispán elnöbletével teljes társaságban tartották, melyen a legközelebbi városi közgyűlés tárgyait készítették elő.

Protestáns tanítónőképző intézet Nagyváradon

Minden újabb magyar protestáns iskola újabb vára a magyarságnak is; azért örömmel közöljük olvasóinkkal a hírt, hogy a debreczeni testvérek Nagyváradon protestáns tanítónőképző intézet létesítését tervezik és pedig a jótékonytársaságok rendezését is igénybe veszik. A „Nagyváradon protestáns egyesület” meleg felhívása így hangzik:

„Segíts magadon s az Isten is megsegít.” E jelmonddal bocsátjuk utnak azt a sorsjátékot, melyet a Nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium engedélye alapján rendezünk és a melynek jövedelme a Nagyváradon létesítendő protestáns tanítónőképző intézet, valamint jótékony céljaink előmozdítására van szánva. Midőn ezt tesszük,

számítunk lelkes honfitársaink s közelebbi protestáns testvéreink szíves támogatására, kik jól tudják s immár átérzik azt, hogy növelésünk s ez által protestáns Egyházunk benső, szilárd és termékeny fejlődését vállaltuk, egyetértő szeretettel, buzgalommal és áldozatkésztséggel kell biztosítanunk, azon áramlatokkal szemben, melyek úgy egyházi, mint társadalmi téren, — protestáns családi- és hitéletünket fenyegetik. — Elengedhetetlen kötelességünk gondoskodni oly intézetekről és iskolákról, melyekben a protestáns hitben erős, műveltségben alapos és érzelmeiben igaz emberszerető tanítónők nyerhessenek szakszerű kiképzést és hithű lelkesedést. Protestáns Egyházunk jövője nagyrészt nemcsak azon munkálkodástól és elvektől függ, melyeket annak hivatott apostolai a sarjadozó nemzedék szívébe és lelkébe plántáltak, hanem azou benső meggyőződés és erőtlől is, melyek ez elvek protestáns családjaink tüzhelyen felkölteni és megerlelni fognak. Azon reményben fordulunk azért t. cz., hogy hozzá fog járulni e célunk előéréséhez, s néhány darab sorsjegyet kegyes lesz megtartani s azokért a posta takarékpénztári lap felhasználása mellett számlánkra beküldeni sziveskedjék. A meg nem tartott sorsjegyeket czimünkre visszaküldeni sziveskedjék, hogy azokat értékesíthesük. Felülfizetéseket a jótékony célra elfogadjuk s nyilvánosan nyugtázzunk. — A kibocsátott felhívás pedig így hangzik: A „Nagyváradon protestáns jótékony egyesület” A Nagyváradon létesítendő protestáns tanítónőképző intézet, valamint egyéb jótékony céljaink előmozdítására, a Nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak 6262-1901. sz. a rendeletével és engedélyével f. évben, országos tárgysorsjátékot rendez. Célunk az, hogy protestáns nőnevelésünk hithű, munkás és művelt tanítónőket biztosítsunk; protestáns jótékony céljainknak pedig hathatósabb támogatást nyújthassunk. E fontos feladatot, protestáns testvéreink egyetértő szeretetével, áldozatkésztséggel és hitbuzgóságával reméljük elérni. — Azért tiszteletteljes kérelemmel és bizalommal fordulunk t. czimedhez, kegyeskedjék e célra bármi sorolható tárgyat adományozni és becses körében ilyen tárgyat gyűjteni s azokat f. évi december 31-ig alulírott elnökhöz (Kossuth-utca) beküldeni. A nagyobb nyereményeket tárgysorsjátékunk készpénzzel szerzi be. Ezeket kivül felvettünk 300 darab kisebb nyereményt, a melyeket adományozás útján óhajtunk megszerelni. Ezek lehetnek 5—10 korona értékűek s esetleg már rendelkezésre álló tárgyakból állhatnak. A jótékony cél érdekében nagybecsű támogatását kérve, vagyunk a „Nagyváradon protestáns egyesület” nevében: Nagyváradon. 1901. október 28. Tisztelettel Mezey Mihály elnök, Glatz Antal alelnök, Sulyok István, Dr. Váradon Zsigmond, Winkler La-os.

Erzsébet ünnep.

A magyarok szerető szívé királyasszonyának az orgyilkos kéz áldozatának, Erzsébet királynénak emlékűnnepét több debreczeni iskolában is megülték. Erzsébet ünnepet rendezett a „Debreczeni felső kereskedelmi iskola” ifjusága és az állami főreáliskola is. Az állami főreáliskola, mint már az előző években, úgy ma is iskolai gyászűnnepet tartott boldogult Erzsébet királyné emlékére, a dicsőült királyné emlékét Pogány Kornél tanár újította fel lendületes szép beszéddel, melyben főképp a királynénak a magyarok iránti szeretete volt kiemelve. — Spitzer Izsák VIII. o. tanuló egy szép alkalmi költeményt szavalt. Az ünnepség kegyelmes hangulatát fokozta a Zimmermann

Gyula tanár vezetése alatt álló ifjusági ének és zenekar közreműködése.

Gazdaggyűlés Debreczenben.

A debreczeni Gazdasági Egyesület vasárnap délelőtt a városháza nagy termében népes gyűlést tartott Rickl Antal alelnök elnöklése alatt. A gyűlés egyedüli tárgya volt Rubinek Gyula országgyűlési képviselő előadása a Gazdák Biztosító Szövetkezetéről. A közel háromszáz főnyi előkelő gazdaközönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig az előadást s ugyancsak figyelemmel honorálta a második szónokot, Tóvölgyi Tituszt is, aki szintén arra buzdította a gazdaközönséget, hogy ezen az ő érdekükben alakított szövetkezetet saját érdekükben támogassák. A gyűlést Rickl Antal lelkesítő szavai zárták be, ki egyuttal az előadónak a gyűlés meleg köszönetet tolmácsolta.

Jókainé koszoruja.

A Jókai család viszálykodásának egy jelenete játszott le a budapesti VIII. kerületi kapitányság előtt. Ez az izgalmas viszály volt ez, amely a Jókainé—Laborfalvy Róza sirjáról letepett koszoru miatt támadt. Jókai saját leányával állott szemben, Fesztyné Jókai Rózával, a kit a rendőrkapitány fölmentett, mert kijelentette, hogy nem akarta sem Jókait, sem II-dik Jókai nért sérteni, csupán a fájdalom ragadta el; de különben maga Jókai is visszavonta panaszát. Megjegyezte még, hogy Jókai Morné Laborfalvy Róza nem volt édesanyja, hanem nagyanyja, őt, J. Rózát később Jókai Mórral adoptálták.

Pótló és javító érettségi vizsgálatok.

A debreczeni ev. ref. főgymnasiumban a debreczeni pótló és javító érettségi vizsgálatok a következő rendben tartatnak meg: december 10—14 napjain írásbeli vizsgálatok; december 20-án teljes és javító szóbeli vizsgálatok. Jelentkezni lehet az írásbelire decz. 9-én, a szóbelire december 18-án déli 12 óráig.

Lépfenében elhalt ember.

A debreczeni kórházban a napokban rettenetes betegségben hunyt el egy tehénpásztor. Kiss János tehenész a múlt héten beteg lett s a kórházba ment, hogy gyógykezeltesse magát. A kórházban megállapították; hogy a legveszedelmesebb állati betegséget, a lépfenét kapta meg. Hasztalan volt az orvosok minden erőfeszítése, Kiss János, ki 7 tagból álló családot hagyott maga után, nem sikerült megmenteni, nagy kínok között szombaton meghalt. A rendőrség vizsgálatot indított, hogyan kapta meg Kiss János azt a halállal végződött betegséget.

Tévedésből kicserélt téli kabát és esernyő.

Beküldetett: A függetlenségi kör jubileumi ünnepélyén estve a ruhatárból egy téli felső kabátot és egy esernyőt tévedésből kicseréltek. Felkérjük ez uton is az illetőt, sziveskedjék a függetlenségi kör helyiségébe kicserélés végett felhozni a kör eljárójához, annyival inkább, mivel mind egyik darabon bizonyos jegye van a tulaj-

donosnak, miről bárhol felösmeri és akkor mint szándékos kicserélést tekinti és törvényes uton fog elégtételt venni. Mészáros István köreljáró.

Eljegyzés.

Hoffmann Sándornak, a Debreczen lapkiadójának családjában kedves családi esemény történt, Dezső fia, a ki Budapesten kereskedelmi ügynök. eljegyezte Reitzer Ferencz budapesti lakos bájos és művelt leányát Margitot.

Értesítés.

Beküldetett: A „Bikur-Cholim“ debreczeni betegsegélyző egyesület tagjai értesítették, hogy az alapszabályok 30 § a szerint a szavazati joggal bíró egyleti tagok névjegyzékében a rendes tagok közül nem vehetők azok, a kik f. évi december 31-ig 3 havi tagsági díjjal hátralékban vannak; a pártoló tagok közül pedig azok, a kik az előző évnegyedi tagsági díjjal hátralékban vannak, megjegyeztetvén, hogy az általános választások 1902. évi január hóban megejtetnek. Egyben megjegyeztetik, hogy f. é. november 20-tól december 20-ig az egyesület közléskébe új tagok a bekebelezési díj elengedése mellett felvételnek.

Kamarai közlemények.

Mint a kereskedelmi és iparkamara hivatalos értesítéseit közöljük:

A corfui cs. és kir. consulátus értesíti a kamarát, miszerint Saracomenos Diodém urat a corfui gazdasági egyesület igazgatóját megnyerte arra nézve, hogy osztrák magyar cikkekkel bizományba vegyen. A szállítási kívánók, a kik ilyen árakkal rendelkeznek, bátran hozzá fordulhatnak. Saracomenos ur beszél és ír görögül, olaszul, angolul, francziául, spanyolul, azonban németül és magyarul nem tud.

A cs. és kir. szab. kassa-oderbergi vasút igazgatósága megküldte kamaránknak azon pályázati hirdetményt, mely azon pályafentartási célokra szolgáló faanyagokról szól, melyek a magyar vonal számára szükségesek.

A cs. és kir. helyőrségi élelmezési bizottság Debreczenben az 1902. évben szükséges hus biztosítása céljából 1901. november hó 25-én a cs. és kir. 39. gyalogezred törzspülete irodájában (Pavillon lakánya) ajánlati tárgyalást tart.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium f. év november 26-iki lejárattal Budapestre, Grázba, Kaiser Ebersdorfbra szállítandó következő takarókra hirdet pályázatot: 16,000 téli takaró, 30,000 nyári takaró, 6760 lovasági lo pokrócz.

A m. kir. államvasutak balparti üzletvezetősége megküldte a vonalrai részére szükséges faanyagok szállítására vonatkozó hirdetményét, pályázati feltételeket és meretjegyzéket. — A pályázni kívánók kamaránknál megtekinthetik.

A m. kir. vasgyárak központi igazgatósága az 1902. évben szükséges tölgynyagokra f. évi november 26-iki lejárattal pályázatot hirdet.

A ki a könyérnek felét átadja.

Simig Rezső Kalocsán lakó 48-49-es tüzérhadnagy a nyáron felkereste az ország történelmi ereklyemúzeum 48-as ereklyékből

álló kolozsvári gyűjteményét és mindent apróra megsejmelte. Bántotta őt az, hogy az ott nagy gonddal összegyűjtött ereklyetárgyak néhány szűk szobában vannak összezűsűlva Hazulról levelet irt a múzeumnak, melyben felajánlja, hogy hadnagyi nyugdíjának 'elét a múzeum nemzeti céljaira több éven keresztül átengedi. Leveléhez mellékelte a kalocsai honvédegyelet jegyzőkönyvét, melynek Szabély Antal elnöklete alatt tartott gyűlésén, mint az egyesület jegyzője, jelentést tett a múzeumból s annak elhelyezéséről. Jelentéséből a jegyzőkönyvben a következő adatok foglaltaknak:

„Elmondja jegyző, hogy Kolozsvárt jár tában megtekintette az ereklyemúzeumot, azt néhány szobában összezűsűlva találta, a mi nagyon megnehezítette az ott nagy gonddal összegyűjtött sok nevezetes okirat fegyver, arczkép, proklamáció s különböző erkélyek megtekintését. A maga részéről pártfogásra érdemesnek tartja azt.

Tudomásul vétetik azzal, hogy az ereklyemúzeumnak megirandó, miszerint aa a bajtársak pártfogásába ajánlatot.

Adományozó levele, melynek kíséretében a jegyzőkönyvet küldte; így szói:

Tekintetes Ereklyemúzeum Elnökség!

Idemellékelve van szerencsém a kalocsai honvédegyelet választmánya mult hó 20-án tartott gyűléséről vezetett jegyzőkönyv kivonatát atküideni

A magam részéről pedig kinyilatkozatom, hogy a nyugdíjam felerészét néhány éven át az ereklyemúzeum céljaira engedem át. — Kérem a nyilatkozatomnak tudomásul vételét.

Mely után maradtam hazafiuü üdvözlet és kiváló tisztelettel.

Dalocsa, 1901. nov. 4.

Simig Rezső,
urad, tisztartó,
1848-49-es honvéd
tüzérhadnagy.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Szerdán, november hó 20-án bérlet 44-ik szám „B“ — Az államtitkár. Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bisson.

Csütörtökön, november hó 21-én bérlet 45-ik szám „C“ — A kis herceg. Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzette: Lecsqc.

Pénteken, november hó 22-én, bérlet 46-ik szám „A“ — A becsület. Színmű 3 felvonásban. Irta: Sudermann.

Szombaton, november hó 22-án, bérlet 47-ik szám „B“ — A modell. Operett 3 felvonásban, Zenéjét szerzette: Soupé.

Vasárnap, november hó 24-én két előadás, délután 3 órakor félháyárakkal: A vízözön. Vig énekes színmű 5 felvonásban; este 7 és fél órakor bérletzűnetben, ujdonságul először: A falu becsülete. Eredeti népszínmű 3 felvonásban, Irta: Ferenczy Ödön. Zenéjét szerzette Palotai Andor.

IRODALOM.

(Bálint Dezső „Gizi levelei“. Tull Ödön rajzaival. Deutsch Zsigmond és társa — Kemény Miksa könyvkereskedése Budapest. Ára 2 korona.)

A felsőbb leányok egy puderezett orczájú típusát örökíti meg diszes kiállítású könyvében Bálint Dezső. A kurtaruhás fia

tal lányok hamis megfigyeléseit, félszeg felfogását, az ugynevezett zöld kort* (csakugyan a művecske fedele is ilyen zöld.) igyekezett ellesni és az olva ó előtt feltárni a szerző... A mindenféle lébe kanál nyegleségnek, a koraérett csenevész léleknek beteg alakja ez a Gizike, a ki ilyen czimek alatt adja elő elmélkedéseit — a háládatos „levelek“ nyulékony és idomitható keretei között —: „iskolai czikk — Éva (szakácsné) kilép, — elmélkedés a zsurról, — jégvirágok, — Mikulás, — a papa inkompatibilis, — családom a műcsarnokba megy, — Kubelik és társai, — mamám és az operából, — véleményem a nemzeti ünnepélyről, — tengerparti séták, — unokafivérem goalt csinál, — k. mamának melege van, — a kútfuró herceg, — párisi emlékeim, — k. papám mint lovas, — katoná dolog, — új lakás, — karácsonyi esték. —

Ez alcimekből is következtethet a nyájas olvasó, mennyi izetlenség, meztelenség van a diszes külsejű könyvben, a jámborság leple alatt össze halmozva. Lánykák kezébe nem is való ez a megtévesztő czimű könyv, olyan mételyszó, olyan nyegle szellem vonul keresztül a könyv lapjain; de a mennyiben a budapesti hirdett fertőben ily kora érett, a felnőtt kor titkaiba és élvezeteibe avatott, legalább elméletileg megdöbbsentően avatott, csenevész lelkű, testü felsőbb leányalakok elképzelhetők, sőt bizonyosan sűrűn találhatók, Bálint Dezső sikerültnek tarthatja művét, a Gizike leveleit. Azonban véleményem szerint ezen kérszéletü, nap értékü, inkább élezlap töltelék dolgot, ha az anyagiakat nem is, de az erkölcsi sikerért való küzdést tekintve, kár volt ily diszes külsővel, mint könyvet jelenteni meg.

Ha valaki író, legyen író, törekedjék a komoly és hasznos erkölcsi sikerekre, ne pedig ily visszatetsző, nem beszámítható izetlenkedésekkel rontsa a manapság már anélkül is kevés hitelü magyar irodalomnak fogyatékos, szeplő foltos beesületét.

Megengedem: a nemes, a komolyabb, nemzeties irodalmi munkák és törekvések ellentétesek a kificzamodott, kiütéses, idegen nyavalyás budapesti felfogással, de ez a szomorú körülmény a hivatott, az eszményekért küzdő írókat és kritikust nem tévesztheti meg, mert meg kell vetni a hazug tömjént, mert vissza kell utasítani az idegen nyavalyáktól lázas, ragályos alkotásokat, a milyennek én a szerzőnk hamvát vesztett, hervasztó puderral puderezett orczájú és lelkü budapesti Gizikéjét is ítélem.

Paulus.

Legjobb beküldött művek.

Egyetemes Regénytar. **Almanach 1902.** Szerkeszti **Mikszáth Kálmán.** Budapest Singer és Wolfner kiadása Ára ?

Harcz a magyarságért! A nagy német vagy pángermán egyesületek és működésük, **Irtá Hangay Oktáv** a kolozsvári ker. akadémia tapára. Második kiadás. A Gámán nyomda aldozatkszségeből. Kolozsvár. Nyomatott Gámán J. örökösénél 1901. Ára — ?

A beküldött műveket ösmertetni fo juk.

A Dunántul irásban és képen.

(Dunántuli közművelődési naptár az 1902. évre.)

(A „Dunántali Közművelődési Egyesület” javára szerkesztette dr. Fodor Oszkár. — Ára 2 korona. — Kapható az egyesület titkári irodájában, Budapest, Kerepesi-ut 43.)

Az ország egyik legnagyobb kulturális egyesületének a Pallaviczini Ede örgróf elnöklété alatt működő „Dunántuli Közművelődési Egyesületnek” 10 éves fennállása alkalmából díszes irodalmi vállalat jelent meg az egyesület titkára dr. Fodor Oszkár szerkesztésében. A vállalat czíme: A Dunántul irásban és képen és czélja, hogy az olvasó közönségnek irásban és képen bemutassa azokat, kiknek jelentékeny részük van abban a hazában, melyet a „D. K. E.” a magyar faj megtartása érdekében kifejt, és hogy felhívja a társadalom figyelmét ama nagy feladatokra, melyeknek megoldását a „Dunántuli Közművelődési Egyesület” annyi lelkesedéssel áldozatkészséggel munkálja. Hogy a hazafias vállalat nagyobb kelendőségnek örvendjen s hogy jövedelmével gyarapítsa a „D. K. E.” vagyonát, a szerkesztő jövő évi naptárral és tiszteztimárral is kibővítette a munkát. A díszes kötet, melynek címlapját Vajda Zsiga, a jeles festőművész rajzolta, az irodalmi, művészeti és politikai világnak ama jeleseit mutatja be, kiket a Dunántul adott a közéletnek s bemutatja ezen kívül a Dunántul egyes vidékeit sikerült kepekben. Az élet és jellemrajzok valóságos forraszmunkává teszik e kötetet az irodalom történezekek számára; a szépirodalmi dolgozatok s a szép illusztrációk pedig kelendő olvasmányokká teszik. A kötetbe írtak: Abonyi Árpád, Balla Miklós, Hajdu Miklós, Igmándi Mihály, dr. Konkoly Thege Miklós, Makai Emil, Pakots József, Becses közlemény ezután Berzeviczy Albert előadása, melyet Bernardino Luinirol s követőiről tartott az Országos képtarban, a melyet Luininak a milánói Brera képtarban őrzött remek képe: Szűz Mária Jezussal illusztrál; ismeretes a vándorkönyvtárakról, a mely intézménynek hazánkban való meghonosítása épen a „D. K. E.” továbbá dr. Molnár Gézától „Milyen zenét hallgassunk?” Arcképpel és életrajzzal bemutattnak e kötetben a „D. K. E.” megteremtője és első elnöke Szell Kálmán, az egyesület mostani lelkes vezetői Pallaviczini Ede örgróf és Rákosi Jenő, továbbá Vasvári Kólos hercegprímás, Wlassics Gyula kultuszminister, Berzeviczy Albert, Fehér József panonnahalmi főpápa, Antal Gábor dunántuli ev. reform. Gyurátz Ferencz dunántuli ag. ev. püspök. A kötetet 20 remek illusztráció tarkítja, ezek között felemlítendő az ógyallai csillagvizsgáló több képe, Szinyei Merse Pál festménye: A falu alatt. A panonnahalmi apátság több sikerült képe, épek a dunántuli hadgyakorlatról, a tatabányai, a magyaróvári kir. gazdasági akadémia. A kötet ára 2 korona. Megrendelhető a „Dunántuli Közművelődési Egyesület” irodájában (Budapest, VIII. Kerepesi ut 43.)

A debreczeni függetlenségi kör története.

(25 éves múlt.)

Tisztelt Disztközgyűlés!

A kör keletkezésének története után lássuk most már annak beléletét és vizsgáljuk meg, hogy 25 év alatt mennyiben felelt meg magasztos feladatának,

A kör működését — B. Nagy János elnöklete alatt kiküldött 6 tagu bizottság által 500 frtért bérbé kivett. Piacz-utczai 1826 szám alatti ház emeleti részében kezdte — és legelső választmányi ülését 1876 december 1-én tartotta meg, azzal kezdvén meg munkásságát, hogy a hasznos társalgást szórakoztató és a lelket nemesítő olvasmányokkal váltván fel, jelesebb lapjainkat rendelte meg.

Körünk első évében, hogy minő pártfogásban részesült polgártársaink részéről, mutatja az, hogy 600-nal több tagot számlált; 1877 február 1-én B. Nagy János bal bizottsági elnök elnöklété alatt megtartva a legelső táncestélyt 635 frt 70 kr-al — ugyanez évben június 10-én a népkertben megtartott nyári mulatsággal pedig 550 frt bevett bevétellel számolt el.

Miután a kezdet nehézségét Debreczen város polgárainak lelkes buzgalma és anyagi támogatásával ilyen módon le tudta körünk küzdeni, a felszerelési költségek részbeni rendezése után körünk tisztikara és választmányja, gondját legelső sorban a kör valódi czéljának előmozdítására, szellemi kincsünk megteremtésére fordította; 1877 január 21-én tartott választmányi ülésében elrendelte ugyanis, a könyvtár megalakítását s a könyvek beszerzését, mely czélra 150 frt, majd később 1878 márczius 3-án tartott választmányi ülésében még 100 frtot megszavazván, Szathmáry Károly, Grünvald József és Kovács Gusztáv kortagok bizattak meg, azzal, hogy a könyvtár részére jelesebb iróink művének egy részét vásárolják meg. Könyvtárunk gyarapítását különben nemcsak körünk, de annak tagjai és a körön kívül álló polgártársaink is szívükön viselték. Elsorolni azok neveit, kik könyvtárunkhoz becses adományokkal járultak, egy hosszú névsorral kellene előállanom, ezt kikerülendő, én tehát csak a nevezetesebb adakozók neveinek elősorolására szorítkozom: Jegyző könyveinkről tünik ki, hogy nagy érdemű volt elnökünk neje, boldog emlékezetű Özv. Patay Istvánné urinő, az országgyűlési naplók és jegyzőkönyvekkel, Alföldi Gábor és Tóth Lajos volt közigazdák 100—100 koronával, Szikszay Imre volt könyvtárnok szintén 100 koronával. Körünknek egy időben alelnöke Vértési Lajos Kossuth irataival és Petőfy összes költeményeivel, Bányai Péter több rendbeli értékes művekkel, Dr. Kardos Samu Gracza magyar szabadságharc történetével, Jeney Miklós pedig 17 kötetből álló magyar lexikonára járult könyvtárunk gyarapításához; ily nagy lelki adakozók közreműködése

folytan vált aztán lehetségessé, hogy könyvtárunk, a folyó évi márczius 6-án tett könyvtárnoki jelentés szerint ma már 768 sorszámmal ellátott önálló, és 1274 kötetet magában számláló, 4068 kor. 38 fill. értékű képviselő műből áll.

De a midőn körünk tagjaival, szemben szellemi erejük örögbitése czéllából az elmondottak szerint igyekezett magasztos kötelességének eleget tenni, nem feledkezett ám meg, a hazafias szellem ápolásáról sem gondoskodni: Ott, hol a hazafiság útjára, akár a szépművészet, akár az irodalom fejlesztése terén, anyagi áldozatot kíván, vagy a hol a kegyeletes hálának adóját, a szükségben szenvedő emberiség segélyét leróni kellett, függetlenségi körünk mindenütt az első közt foglalt helyet.

Ugyanis: mindjárt keletkezése elején, alighogy leküzdötte az alakulással járó nehézségeket, még három év sem telt el, 1879 márczius 17-én tartott választmányi üléséből a Tisza vize áradása folytan tönkretört károsultak részére pénztárából 100 koronát utalványozott: ekkor határozta el azt is, hogy olvasóterme részére, az akkor még kezdő festő városunk szülötte Kovács Jánossal, körünk volt elnökének s egyik megalapítója néhai Patay Istvánnak életnagyságu arcképet megfesteti: 1881 márczius 6-án felvett jegyzőkönyve szerint, Révész Imre nagynevű lelkészünk sirján emelt emlékkő felállításához 50 koronával járult: 1884 május 2-ikan felvett jegyzőkönyve szerint a szabadságszobor előállítás költségre 20 koronát adományozott: 1885 november 16-án felvett jegyzőkönyve szerint az Erdélyi Magyar Közművelődési egyesületnek 200 koronával alapító tagja lett: 1889. január 5-én felvett jegyzőkönyve szerint a budai honvédszobor felállításának költségeihez 120 koronával járult: 1890. január 27-én felvett jegyzőkönyve szerint, az Emke debreczeni fiókegyületnek 200 koronával alapító tagjává lett: 1892 márczius 13-án felvett jegyzőkönyve szerint, a Feisővidéki inségek javára 50 koronát, ugyanakkor a debreczeni honvéd-egylet segélyezésére szintén 50 koronát adott: 1893. november 1-én felvett jegyzőkönyve szerint, a regény és kultúra királya, Jókay Mórnak 50 éves írói jubileuma alkalmából kibocsátott összes művének disz-péndányát 400 koronáért megrendelte: 1894 márczius 24-én felvett jegyzőkönyve szerint, a debreczeni Kossuth szobor felállítás költségeihez 100 koronával járult: 1900 november 12-én felvett jegyzőkönyve szerint a helyben felállítandó gyermekvédő-egyesületnek 200 koronával alapító tagjává lett: ezeken kívül, ha egyéb testületek s egyházak részéről megkerestett, kisebb-nagyobb mértékben anyagi támogatásban részesítette.

Nem feledkezett meg nagyjaink iránti kegyeletes haláljának lerovásáról sem; azoknak temetésén testületileg vett részt, vagy a hol ez keresztül vihető nem volt, ott képviseltette magát; így az 1882 április 2-án felvett jegyzőkönyve szerint résztvett Debreczen város I. választó kerülete volt kép-

3 frt 65 krig. valamint állandóan a legujabb fekete, fehér és színes „Henneberg selymek” 65 krtól 14 frt 65 krig — méterenként — sima, sávos, kockázott, mintázott damastok stb.

Menyasszony selyem	65 krtól	— 14 frt 65 krig.
Selyem-damaszt	65	— 14 „ 65 „
Selyem-kelmék öltönyöknek 8 frt	65	— 42 „ 75 „
Selyem-foulard nyomtatással	65	— 3 „ 65 „
Bábi-selyem	60	— 14 „ 65 „
Selyem-grenadia	80	— 7 „ 65 „

méterenként portó s adómentesen a házhoz. Minták postafordultával. Schweiczba kétszeres levélpostá.

G. Henneberg, selyem gyáros, Zürich

[cs. és kir. udvari szállító.]

Foulard selyem 65 krtól

viselője. Simonyi Ernőnek temetésén és annak ravatalára gyászkoszoruját helyezte el. Ezzel elérkeztünk

Tisztelt Diszközgyűlés!

oda, a hol már nem fáj semmi a halottak országába; pihenjünk megkissé itt és gondolatainkban, melyel a debreczeni Függetlenségi kör által nekem, mint egyik szerény tagjának adott arany pennámmal raktam le körünk történelmének eme lapjaira, szálljunk vissza 1894 márczius 24-ének éjjeli gyászos 10 órájához és térjünk át, az 1894. márczius 22-én felvett gyászkerettel bevont, választmányi jegyzőkönyvünk felolvasására.

Elnök B. Nagy János megnyitja az ülést és a meghatottság hangján, fájdalmas érzéssel előterjeszti, hogy a magyar nemzetnek nagy halottja van: a halál leverő hatalma, folyó hó 21-én éjjel 10 óra 55 perczkor Kossuth Lajost kiragadta az érző, gondolkodó és cselekvő emberek sorából. Az a magasztos agy, mely a leghatalmasabb gondolatokkal volt tele: az a szív, mely fennkölt eszmékért dobogott; az az ajak, melynek megnyitja által millióian lelkesedésre ragadtattak; és végül azok a enséges erők, melyek harezra keltek egy egész világ ellen ezek mindegyétől egyig már csak bomló sejtek. Kossuth Lajos hazánk nagyfia és körünknek 1876. november 15. napján tartott alakuló közgyűlése alkalmával nagy lelkesedéssel és egyhangulag megválasztott tiszteletbeli tagja tehát nincs többé: az időnek mindent felemészítő hatalma, ő rajta is diadalmaskodott stb S indítványozza, hogy a kör halála feletti gyászának látható kifejezésül, koporsójára koszorut tegyen és temetésén képviseltesse magát

Ezen indítvány folytán a megdicsőült nagy hazafi koporsójára a koszoru elhelyezése elrendeltetvén, a turini temetkezési szertartásnál, a nagy hazafinak Bpsten történt eltemetetésénél körünk magát Jenei Miklós és Zong János tagok által képviseltette és részökre költségeiknek fedezésül pénztárából 300 koronát utalt ki.

Nagyjaink iránti halás kegyelete, egyéb magasztos feladatai közt sem feledkezett meg körünk gondoskodását hazánk élő nagy fia és körünk élő tagjaira is kiterjeszteni, különösen azokkal szemben, kik őt életre keltették, ezéjének előmozdításában elősegítették, leróvta a nem várt elismerés nyilvánítását.

Ugyanis 1883. márcz. 11-én tartott közgyűlésében felvett jkönyve szerint a Rákóczy kor történet íróját, az első ker. képviselőjét tiszt. tagjává, hazánk nagy fiát Kossuth örökösét, Kossuth Ferenczet pedig 1894-ben megtartott rendkívüli közgyűlésében felvett jkönyv szerint tiszt. elnökének választotta meg, továbbá körünk érdemes elnöke, B. Nagy János 10 éves elnöki évfordulóját 1890. február hó 23-ikán tartott jkönyve szerint megünnepelni határozta ugyancsak az ő érdemének megörökítésül az 1900. é. márcz. 11-én megtartott közgyűlése alkalmával felmerült szép jelenségek alapján, azt követőleg 1901. évi febr. 23-án felvett választmányi és az ezt megerősítő közgyűlési határozata szerint neki és általa utódjainak egy elnöki diszbot átadását, melyet ezen ünnepélyes órában megőrzés és rendeltetési céljának megfelelő használás végett ezennel átdok — rendelte el.

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

Miután ezen elnöki diszjelyvénynek körünk életében történeti jelentőséggel kell bírnia, hogy annak létre jöttét mindnyájan megismerhessük, engedtessek meg nekem, hogy a fentebb említett jegyzőkönyvet itt e diszközgyűlésben felolvashassam (Olvassa):

Ezek után pedig felvéve, körünk bel

életének félbeszakadt fonalát, mivel fentebb kegyeletünk magasztos tárgya után körünk élő tagjaival foglalkoztam, folytatom ezt itt tovább és kedves örömmel jelzem, hogy körünk nem feledkezett meg annak pénzügyi viszonyát erős kezekbe tartó s hűséggel rendező pénztárosa. Kiss András érdemeiről sem, ugyanis 1895. február 19-én felvett választmányi, majd ezt megerősítő közgyűlési határozata szerint, 10 éves pénztárosi áldásdus működésének megörökítésül, ünnepély rendezését s neki egy ezüst serleg adását határozta el, körünk gondoskodását kiterjesztette csekély személyemre nézve is, 1897 márczius 7-én megtartott közgyűlésében felvett jegyzőkönyvi határozata szerint kimondván, hogy 10 éven át hasnált pennám kicserélése fejében egy arany pennahegygyel ellátott ezüst tollat es ezüst tintatartót ad át nekem.

Fentebb mondatott már, hogy körünk a hazafias szellem apolásáról sem feledkezvén el gondoskodni, hogy e tekintetben mikép felelt meg feladatának, jegyzőkönyvei bizonyítják: ugyanis minden évben, a márczius 15-én tartatni szokott nemzeti ünnepen — Kossuth apánk 82 ik születési napi évfordulóján rendezett ünnepélyen tesztületileg és zászlóalatt vett részt. a budai honvédszobor leleplezési ünnepélyén pedig B. Nagy János és Kertész János által — valamint Jókai Mór írói működésének 50-ik évfordulója alkalmából, a Csokonay kör által rendezett ünnepélyen két tag által képviseltette magát.

Édes magyar hazánk 1000 ed éves fennállása ünnepének megünnepelésére, diszválasztmányi gyűlést tartott, résztvett Debrecen városa által ezen alkalmából rendezett népünnepélyen, valamint ugyancsak városunk hazafias közönsége által az 1849-iki gyászos események 50 éves évfordulója alkalmával rendezett gyászünnepélyen is, kegyeleti adóját az által rován le, hogy a honvédsirokra és a dicső honvédek harezterül szolgált torületen emelt emlékoszlop talapzatára gyászkoszoruját helyezte el.

De végezetre t. diszközgyűlés, gondoskodását kiterjesztette körünk magamagára is, hogy neki otthona legyen. B Nagy János elnöknek 1895 márczius 14-én történt kezdeményezése folytán, magának házalapot teremtetett, ideiglenes templomának ajtajára pénzt gyűjtő perselyt állított fel, melynek tartalma ma — az 1896 márczius 14-é felvett jegyzőkönyve szerint — ifj. Kertész János által ajándékozott 26 koronával, az 1896 márczius 8-án felvett jegyzőkönyv szerint, Debreczen város III. választó kerületének képviselője választása alkalmából összegyűlt pénzből megmaradt s a házalapnak ajándékozott 18 kor 60 fillérrel az 1899 november 11-én felvett jegyzőkönyv szerint Pongó Lajos által ajándékozott 40 koronával, és az 1900 február 3-án felvett jegyzőkönyv szerint Tóth Gergely és testvére által ajándékozott 200 koronával, 2500 korona 6 fillért tesz ki; és hogy 25 éves áldásdus működését megörökítse, 25 éves fennállásának emlékére e diszváslót készítette, mely alatt 500-at meghaladó tagjával, 4069 kor 38 fillér értékű könyvtárral, felszerelések és egyebek értéke 3441 kor. 73 fillérrel, így összesen 12110 korona 11 fillérre menő vagyonával, — továbbá szellemi és anyagi ügyeinek vezetésére, folyó 1901 évi márczius 10-én felvett közgyűlési jegyzőkönyv szerint megválasztott: B. Nagy János elnök, Dr. Kocsár Gábor titkár, Zong János, Tassy Miklós jegyzők, Kiss András pénztáros, Vályi Nagy Gusztáv ügyész, Tóth Gergely gazda, Szendi Imre könyvtárnok, Alföldi Gábor, Dr. Bakonyi Samu, N. Bányai István, Dávid Mihály, Erdei Ferencz,

id. Faragó András, Herczeg János, Horváth József, Harangi Sándor, Jámber István, Jenei Miklós, Kertész Mihály, Kertész János, Keszéi József, Kiss Albert, Kiss Bálint, Kovács Lajos Kertész István, Petőh Lajos, Gónián József, Kurucz Miklós, Kecskés István, Pongó Lajos, Petőh István, Pálfi Ferencz, Somogyi Pál, Dr. Sz. Szabó József, Salánky Ferencz, Öry Mihály, Zöld János választmányi tagokkal megy, második negyedszázada elé.

Tisztelt diszközgyűlés!

Az itt elsorolt főbb jelenségek azok, melyek a debreczeni függetlenségi kör multjára vonatkoznak és jövőbeni működését irányítani fogják; annak 25 éves multja bennünk azon reménységet táplálja, hogy e kör jövőben is, a közművelődés és hazafias szellem apolásának egyik erős temploma leend; reményljük ezt annyival is inkább, mert a mi népünk is tudatával bir annak, hogy a mai kör küzdelmében, mikor a bárdot, buzogányt, gyilkoló fegyvereket, a civilizáció fegyvere, — vagyis az eke, kalapács, czirkalom, toll és a betű váltotta fel — tudatával bir, hogy a szellemi erő mívelése, a tudomány az, a mely egyéni és családi jó létért megteremtheti: — minket pedig tisztelt diszközgyűlés! a kör történetének eme lapjai azon tudatra emelnek, hogy a népnek, annak az isteni népnek, csak önzetlen hazafia, vezetőre van szüksége, megy az a nép mindig — előre!

(Vége)

Önkéntes árverés.

A Dr. Szentpály-féle ingatlanok a folyó nov. hó 22. napján d. e. 9 órakor a debreczeni kir. törvényszék árverési termében önkéntes árverés alá bocsáttatnak.

Az ingatlanok következők:

1. A Nyomatató-u. 9 sorszámu ház.
2. Az Eötvös-utczai 64 sorszámu ház és ondódi földje.
3. A szepes pusztai, mintegy 17 nyilas tanyabirtok.
4. A fancesikai, mintegy 33 holdnyi kaszáló.
5. A tégláskerti, mintegy 4 holdnyi föld.
6. A tóczóskerti, mintegy 11 holdnyi szőlő és kert.

EISLER M. E.

divatkülönlegességek áruháza.

Kizárólagos raktár:

Szénássy Gyula, Szénássy Hoffmann és Társa

budapesti nagykereskedők

nőiruha szövet és selyem különlegességeiből.

Debreczen, városi bérház. Simonffy-utcza sarok.

Elsőrangu nőiruha varró terem.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Ref. tanítónő nevelőnőnek vagy házi kisasszonynak ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktárunk

női divat osztályát

az őszi-téli idényre a legújabb

**Szines és fekete selyem
Gyapju női ruhaszövet
Flanell, mosó velez
Téli kendő, sál
Ruhadiszek és belésárakkal**

dusan felszereltük.

A Kunz József és Társa cégétől átvett árukat pedig

rendkívüli jutányos áron

árusítjuk ki.

Kiváló tisztelettel

Donogán és Somossy

Kunz József és társa utódai.

Süket ön?

Uj találmányunkkal a sükettség és nehez hallás minden neme gyógyítható: süketen szülöttek gyógyíthatatlanok. Fülzugas azonnal megszűnik. Irjátok le eseteteket? Díjmentes megvizsgátság és felvilágosítás. Mindenki esekely költségéből otthon gyógyíthatja magát. **Internationale Ohrenheilstalt, 96 La Salle Ave., Chicago, Ill.**

12677—1901. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Szép Sámuel végrehajthatónak Szöllösi Károly ellen végrehajtási ügyében a debr. kir. törvényszék a debreczeni kir. jbiróság területén levő a tépei 144 sz. tkjvben A. I. 151. 539. 759. 827. 1096. 1243. 1410. 1526. 1589. 1870. 2034. 333/b. hrsz. a. foglalt ingatlanokra 2700 koronában, a tépei 869 sz. tkjvben A + 150 hrsza. foglalt ingatlanra 320 kor. ban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül **1901. évi decz 20-ik napjának d. e. 9 órája** e kir. tvszék árverési termében kitiizetett. Kikiáltási ár a becsár azonban az árverésre kitiizetett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 % át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881 LX. tc. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál és Tépe község házában tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1901. okt. 30. napján.

Harsányi Gusztáv
kir. tvszéki bíró.

Kitünő
Magyarádi és Sümegi
Hegyi ó-asztali bor
1 liter 40 kr.
Homoki rizling bor
1 liter 36 kr.
Kontsek Géznál

Kossuth-utca.

Kisérelje meg nagysád egyszer a világhírű

ugorka-tej vegyíték

használatát, mely Georg Häntzschel udvari szállítónál Drezdában kapható és bizonyára mindig ezt fogja használni.

Egyedüli bevált szer az arcz üdeségének, szépségének és ifjúságának ápolására és fentartására, az aggkorig.

Nagyon ajánlatos a durva, merev arcz bőr gondozására.

Häntzschel ugorka-tej készítménye üvegenként 1.60 és 3 koronáért árusítatik.

Ugorkatej szappan darabja 80 fl.

Ugorka-tej puder doboza 2 kor.

Kapható **L. Kovács Nándor** gyógyszer-tárában Debreczen Piacz-u. 30 sz.

Ő cs. és apost. kir. felségének legfelsőelhatározása folytán

A polgári jótékonycélra szánt

XXXIV-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereményt tartalmaz készpénzben 442.900 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedek kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1901 decz. 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, adó, posta, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság
államsorsjátéki osztálya.

Az 1895 évi cairói s az 1896. é. londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer a

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású köszvény, csuz, rheuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legidültebb köszvény, csuz rájdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., eösebb 2 k. 40 fl.

Szegfü crème szeplő, májfolt, miteser s az arcz és kéz-bőr mindennemű tisztatlanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 kor.

Szegfü poudér a teinnék üdeséget s finomságot kölcsönöz. Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 k.

Szegfü fogpor a fogak s foghus ép. ségben tartására — A szájat dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 kor.

Szegfü szappan a legfinomabb tolett szappan, kiváló kellemes illattal. Egy db 80 fl.

Haj elixír a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s haj kikopás biztos megállására szolgál. Egy üveg 3 kor.

Tokaji china vasbor legkitünőbb minőségű saját termésű hegyaljai borból készítve. Kitünő s biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermeknek kellemes ízénél fogva igen szivesen veszik be. Félliteres üveg 5 k., 1 liter 9 kor.

Tourista olaj az egyedüli biztos szer tyukszem, szemölcsés és bőrvastagodás gyökeres kigyógyítására. Egy üveg ára 70 fl.

Gymnor bor legkitünőbb minőségű tokaji asszu ürmösből készítve. Biztos hatású a már legrégibb gymnorbajok gyógyítására. Étvágytalanság, székrekedés, göresök s gymnorbajok egyedüli biztos óvszere. Egy üveg ára 3 kor.

Kapható csaknem az összes gyógyszer-tárában.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátoraljaújhely.

Főraktárak Budapest Török József gyógyszer-tárában, Király-u. 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszer-tár”-ban Váci-körut 17. Helybeli raktárak: Mihalovits Jenő, dr Rothschnek V. Emil és Tóth Béla gyógyszerész uraknál.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.